

BESTEMMINGSPLAN

‘WESTERVELD BUITENGEBIED,
AGRARISCH GEBIED’

AANVULLING MILIEUEFFECTRAPPORT

Rho

—
ADVISEURS
VOOR
LEEFRUIMTE

**AANVULLING OP HET MILIEUEFFECTRAPPORT
WESTERVELD BUITENGEBIED, AGRARISCH GEBIED**

CODE 148403 / 15-03-2016

INHOUDSOPGAVE

blz

1. INLEIDING 1

1. 1.	Aanleiding voor deze aanvulling	1
1. 2.	Doel van deze oplegnotitie	1
1. 3.	Doel en reikwijdte milieueffectrapportage	2
1. 4.	Opzet en leeswijzer	2

2. KOPPELING MET OORSPRONKELIJK MER EN BESTEMMINGSPLAN 3

2. 1.	Beschikbare milieu informatie	3
2. 2.	Reikwijdte oud en nieuw plan	3
2. 3.	Milieuthema's	5
2. 4.	Beoordelingsmethodiek	5

3. REFERENTIESITUATIE, VOORNEMEN EN ALTERNATIEVEN 6

3. 1.	Referentiesituatie	6
3. 2.	Voornemen	6
3. 3.	Alternatieven	9
3. 4.	Samenvattend overzicht alternatieven	15

4. TOETSING AAN DE WET NATUURBESCHERMING (PASSENDE BEOORDELING)17

4. 1.	Referentiesituatie passende beoordeling	17
4. 2.	Resultaten passende beoordeling	20
4. 3.	Mitigerende maatregelen	23
4. 4.	Ontwikkelruimte onder de PAS	24
4. 5.	Voorstel voor het voorkeursalternatief	24

5. OVERIGE MILIEUASPECTEN 27

5. 1.	Natuur	27
5. 2.	Landschap en cultuurhistorie	27
5. 3.	Archeologie	28
5. 4.	Water	28
5. 5.	Woon- en leefmilieu	28

6. CONCLUSIE 31

6. 1.	Hooflijnen van de effectbeschrijving	31
6. 2.	Vergelijking met het oorspronkelijke MER	31
6. 3.	Keuze voor het voorkeursalternatief	32

BIJLAGEN

<u>Bijlage 1</u>	Toelichting op steekproef feitelijke dieren aantallen
-------------------------	--

1. INLEIDING

1. 1. Aanleiding voor deze aanvulling

Op 6 augustus 2014 heeft de Raad van State uitspraak gedaan over het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Westerveld. Naar aanleiding van deze uitspraak bereid de gemeente twee nieuwe bestemmingsplannen voor, waarmee zij een aantal gebreken uit het eerdere plan wil repareren.

Met het betrokken bestemmingsplan wordt voorzien in de 'reparatie' van het deel van het besluit van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 6 augustus 2014 (uitspraak 201207794/1/R4), waarbij de plandelen met de bestemmingen "Agrarisch -1", "Agrarisch -2" en "Agrarisch - Paardenhouderij" van het op 5 juli 2012 vastgestelde bestemmingsplan "Buitengebied Westerveld" zijn vernietigd. De reparatie wordt uitgevoerd in de vorm van een afzonderlijk bestemmingsplan voor de genoemde plandelen, waarbij de bestemmingen en bijbehorende planregels zoveel mogelijk worden overgenomen uit het bestemmingsplan van 5 juli 2012.

De reparatie is in hoofdzaak gebaseerd op de conclusie van de Afdeling dat de in het bestemmingsplan opgenomen planregeling met betrekking tot de speciale bescherming van Natura 2000-gebied tegen stikstofdepositie, juridisch niet houdbaar is en daarom niet kan dienen tot de beoogde bescherming, als gebruik wordt gemaakt van de ontwikkelingsruimte die het bestemmingsplan biedt voor de veehouderij.

Omdat het nieuwe bestemmingsplan mogelijkheden bevat voor de uitbreiding van agrarische bedrijven, vormt het plan het kader voor mer-(beoordelings)plichtige activiteiten. Daarmee is het noodzakelijk om een planmer uit te voeren.

1. 2. Doel van deze oplegnotitie

Het planMER dat in het kader van het bestemmingsplan Buitengebied is opgesteld wordt door middel van deze oplegnotitie aangevuld en bijgesteld, waarbij de nadruk ligt op de speciale bescherming van Natura 2000-gebieden tegen een te hoge stikstofdepositie.

Deze oplegnotitie is opgesteld om de mogelijke gevolgen van het bestemmingsplan ten aanzien van de stikstofdepositie zo nauwkeurig mogelijk in beeld te krijgen en op basis daarvan te motiveren waarom en hoe de ontwikkelingsruimte in het bestemmingsplan met betrekking tot de veehouderij in het vast te stellen bestemmingsplan afgebakend wordt.

Omdat de ontwikkelingsruimte in het bestemmingsplan in wezen ongewijzigd blijft en de ontwikkelingsruimte waar nodig wordt beperkt, blijft het planMER voor het bestemmingsplan van 5 juli 2012 van toepassing op dit plan, met dien verstande dat de informatie uit dit planMER door middel van deze oplegnotitie wordt 'bijgewerkt'.

1. 3. Doel en reikwijdte milieueffectrapportage

Het doel van milieueffectrapportage is dat bij de besluitvorming over plannen en projecten voldoende relevante milieuinformatie beschikbaar is, zodat het milieubelang voldoende kan worden meegewogen in het besluit.

Deze planMER is gekoppeld aan de besluitvorming over het bestemmingsplan. De reikwijdte van deze aanvulling en het detailniveau van de milieuinformatie sluit aan bij dit stadium van besluitvorming. Bij de besluitvorming over concrete uitbreidingen of vergunningaanvragen, kan de milieuinformatie verder worden aangevuld op projectniveau.

1. 4. Opzet en leeswijzer

Ten behoeve van het bestemmingsplan buitengebied is al veel milieuinformatie verzameld (zie paragraaf 2.1). Er is daarom voor gekozen om de aanvulling op het planMER op te nemen in een oplegnotitie. Daarmee is het voor de betrokken partijen niet nodig om opnieuw een milieueffectrapport (integraal) door te lezen. Bovendien is het oude MER op veel onderdelen nog gewoon bruikbaar en volledig. Op basis van de aangevulde informatie kan de besluitvorming over het nieuwe bestemmingsplan buitengebied worden afgerond.

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op het vertrekpunt voor deze oplegnotitie: het planMER van het bestemmingsplan Buitengebied. Hoofdstuk 3 bevat een beschrijving van de referentiesituatie, het voornemen en onderzochte alternatieven. Hoofdstuk 4 gaat in op de berekening van de stikstofdepositie en de toetsing aan de Wet natuurbescherming (de passende beoordeling). Hoofdstuk 5 bevat de beschrijving van de overige effecten.

2. KOPPELING MET OORSPRONKELIJK MER EN BESTEMMINGSPLAN

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de beschikbare milieuinformatie, de onderzochte milieuthema's en de beoordelingsmethodiek van het oorspronkelijke MER.

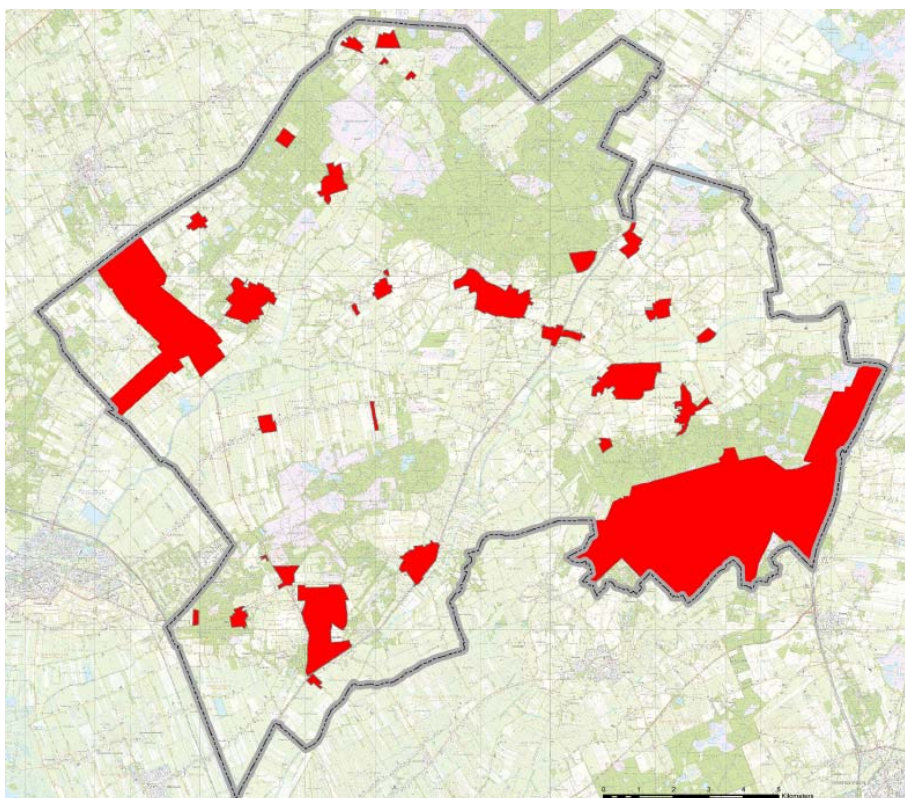
2. 1. Beschikbare milieu informatie

De gemeente Westerveld heeft voor het gehele buitengebied van de gemeente een bestemmingsplan Buitengebied vastgesteld (juli 2012). Bij het opstellen van het eerdere bestemmingsplan Buitengebied is al veel milieuinformatie verzameld. Er is een milieueffectrapport (MER) opgesteld en getoetst door de Commissie mer. Dit MER is naar aanleiding van het eerste toetsingsadvies aangevuld en opnieuw getoetst. Er zijn daarom de volgende documenten beschikbaar:

- PlanMER Bestemmingsplan Buitengebied Westerveld, 12 april 2011;
- Voorlopig toetsingsadvies, 14 juli 2011
- PlanMER bestemmingsplan buitengebied Westerveld, Aanvulling, 4 november 2011;
- Definitief toetsingsadvies, 22 december 2011.

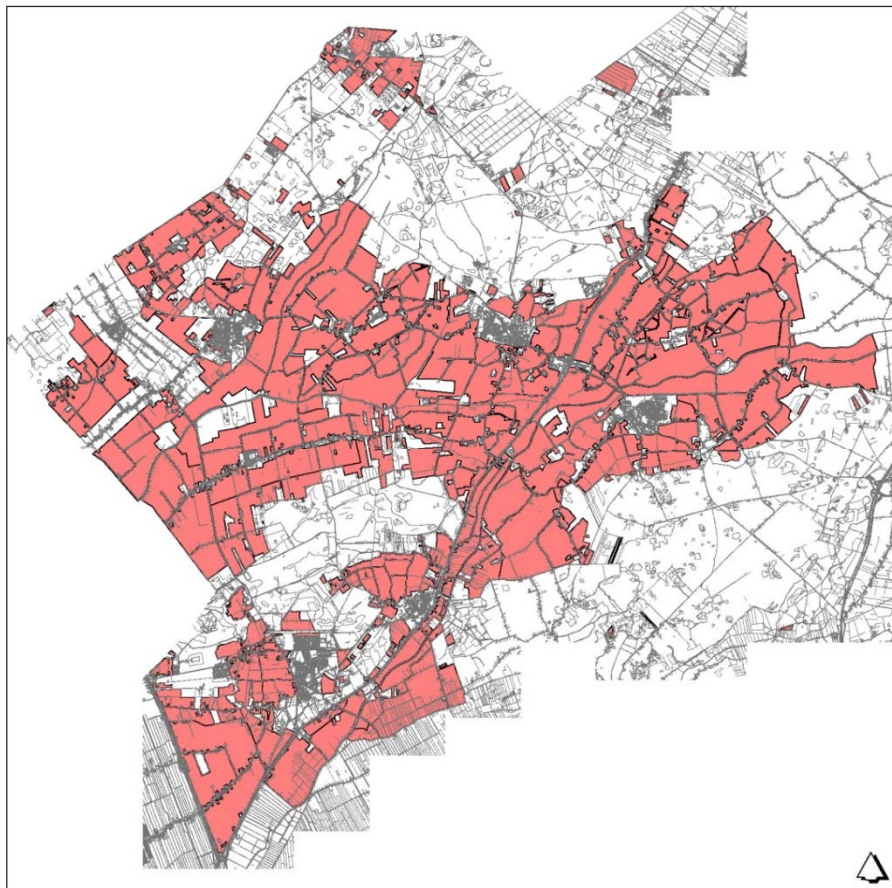
2. 2. Reikwijdte oud en nieuw plan

Het oorspronkelijke bestemmingsplan Buitengebied (juli 2012) had betrekking op alle gronden buiten de grotere kernen (zie onderstaande figuur).

Figuur 1. Plangebied van het bestemmingsplan Westerveld Buitengebied

Het bestemmingsplan Agrarisch Buitengebied Westerveld heeft slechts betrekking op de agrarische gronden van het oorspronkelijke plangebied Buitengebied. De begrenzing van het nieuwe bestemmingsplan wordt in de onderstaande figuur weergegeven.

Figuur 2. Plangebied van het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied Agrarische gronden

In de PlanMER bestemmingsplan Buitengebied (Grontmij, 2011) is ingegaan op drie activiteiten:

- Agrarische bedrijvigheid;
- Kampeerterreinen;
- Natuurontwikkeling.

In de voorliggende oplegnotitie wordt daarom primair ingegaan op de effecten van agrarische bedrijvigheid. Verwacht wordt dat het nieuwe bestemmingsplan Agrarisch Buitengebied Westerveld qua milieueffecten geen grote afwijkingen vertoont ten opzichte van de reeds beschreven milieueffecten voor de agrarische bedrijvigheid. Voor de meeste effecten is daarom een beknopte effectbeschrijving opgenomen, waarbij met name is gekeken of het gewijzigde voornemen of gewijzigde regelgeving leidt tot een andere effectbeschrijving.

2. 3. Milieuthema's

In de PlanMER zijn de alternatieven beoordeeld op hun milieueffecten. Daarbij zijn de volgende milieuthema's behandeld:

- Natuur;
- Landschap en cultuurhistorie;
- Archeologie;
- Water;
- Woon- en leefmilieu (verkeer, geluid, lucht, geur en gezondheid);
- Bodem;
- Energie.

Deze thema's komen terug in de voorliggende oplegnotitie.

2. 4. Beoordelingsmethodiek

Vanwege het abstracte detailniveau van het bestemmingsplan Buitengebied, zijn de meeste effecten kwalitatief beschreven. Bij de effectbeoordeling is gebruik gemaakt van een onderstaande schaal, zodat de verschillende milieueffecten met elkaar kunnen worden vergeleken. Bij deze schaal worden de volgende klassen gebruikt:

- een zeer negatief effect: --
- een negatief effect: -
- een licht negatief effect: -/0
- een neutraal effect: 0
- een licht positief effect: 0/+
- een positief effect: +
- een zeer positief effect: ++

3. REFERENTIESITUATIE, VOORNEMEN EN ALTERNATIEVEN

De kern van een milieueffectrapportage bestaat uit het vergelijken van de autonome ontwikkeling - de situatie zonder vaststellen van het bestemmingsplan - met de toekomstige situatie. Van belang is dat in ieder geval de referentiesituatie en de maximaal mogelijke milieueffecten van het voornemen in beeld worden gebracht. Daarnaast kunnen alternatieve invullingen van het voornemen aan de orde zijn.

3. 1. Referentiesituatie

De referentiesituatie is de situatie waarbij geen nieuw bestemmingsplan buiten-gebied wordt vastgesteld. De referentiesituatie fungeert als ijkpunt, waarmee de milieueffecten van het voornemen worden vergeleken. De referentiesituatie bestaat uit:

- de huidige feitelijke situatie: alle vergunde activiteiten die zijn gerealiseerd, uitgezonderd illegale activiteiten;
- de toekomstige zekere ontwikkelingen binnen en buiten het plangebied: dit zijn bestemde en vergunde activiteiten die zeker binnenkort ingevuld worden;
- generieke, planoverstijgende ontwikkelingen, zoals normen die voortvloeien uit het *Besluit huisvesting ammoniakemissie veehouderij* of het *Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit* (autonome ontwikkelingen).

In de onderstaande figuur is het onderscheid tussen referentiesituatie en voornemen schematisch weergegeven.

Figuur 3. Onderscheid tussen referentiesituatie en voornemen

In hoofdstuk 4 en 5 is voor de verschillende omgevingsaspecten een beschrijving gemaakt van de huidige (feitelijke) situatie en eventueel relevante autonome ontwikkelingen. In paragraaf 4.2 wordt nader ingegaan op de wijze waarop de referentiesituatie voor de passende beoordeling is bepaald.

3. 2. Voornemen

Bij het voornemen worden de milieueffecten beschreven die zijn te verwachten wanneer het bestemmingsplan tot uitvoering worden gebracht. Op basis van jurisprudentie moet daarbij rekening worden gehouden met de benutting van de

maximale ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Dit geldt dus ook voor afwijkings- en de wijzigingsbevoegdheden die zijn opgenomen.

Voornemen

Het gaat hier om een berekening van de maximale stikstofdepositie bij volledige benutting van alle bedrijfskavels. Als uitgangspunt voor het voornemen wordt uitgegaan van de maximale bouwmogelijkheden van het bestemmingsplan Westerveld Buitengebied dat op 5 juli 2012 is vastgesteld. Overeenkomstig vaste jurisprudentie, worden ook bouwmogelijkheden en mogelijkheden die op basis van afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden zijn toegestaan, meegenomen.

In het voornemen wordt geen rekening gehouden met het verplaatsen of op nieuw vestigen van agrarische bedrijven.

Ten aanzien van de grondgebonden veehouderijen wordt rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

- Voor grondgebonden bedrijven is een invulling met een volwaardige melkveehouderij maatgevend. Mede gelet op de afschaffing van de melkquota is het mogelijk dat deze bedrijfstak zich fors zal uitbreiden. Vergroening van akkerbouwgebied is daarbij niet uitgesloten. Worst-case wordt er daarom vanuit gegaan dat ook alle akkerbouwers in het plangebied melkvee zullen gaan houden. De planregels staan deze uitwisselbaarheid van de bedrijfsvoering niet in de weg zolang het gaat om een grondgebonden agrarisch bedrijf;
- In de berekeningen wordt er vanuit gegaan dat alle veehouderijen gebruik maken van de maximale bouwmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Op basis van de bouwregels wordt een stalvloeroppervlak van maximaal 10.000 m² toegestaan. Die oppervlakte is voor beide agrarische gebiedsbestemmingen (Agrarisch - 1 en Agrarisch - 2 gelijk). Er wordt bij het voornemen geen onderscheid gemaakt naar landschapstype;
- Er wordt rekening gehouden met stalsystemen die op basis van het *Besluit huisvesting* minimaal verplicht zijn.

Tijdens het opstellen van deze aanvulling op het MER zijn het *Besluit emissiearme huisvesting* en de gewijzigde *Regeling ammoniak en veehouderij* in werking getreden (1 augustus 2015). De gewijzigde emissiefactoren die daar uit voortvloeien zijn in de berekeningen niet meegenomen. De wijzigingen leiden niet tot nieuwe conclusies. De feitelijke vee aantallen zijn immers niet veranderd, er zijn slechts verschuivingen in de emissiefactoren aan de orde. In de meeste gevallen zijn de emissiefactoren daarbij strenger geworden.

De maximale veebezetting en daarbij behorende emissie van een grondgebonden veehouderij is weergegeven in onderstaande tabel:

Maximale invulling 10.000 m ² stalruimte ¹⁾	Aantal stuks vee	Rav-code	Emissiefactor Besluit huisvesting (NH ₃ /dierplaats)	Emissie per dier-categorie (kg NH ₃)
Melkvee	600	A 1.100.1	9,5 kg	5700
Jongvee	400	A3	3,9 kg	1560
Maximale emissie per bouwperceel				7.260 kg NH₃

Tabel 1 Maximale veebezetting bij grondgebonden agrarische bedrijven

In het buitengebied van Westerveld is de ontwikkeling van de grondgebonden landbouw het uitgangspunt. De nieuwvestiging van intensieve veehouderijen is daarom niet mogelijk. Bestaande bedrijven krijgen wel ontwikkelingsruimte.

- De uitbreiding van niet-grondgebonden landbouw dient in het gebied 'Agrarisch - 1' plaats te vinden binnen de oppervlakte van maximaal 12.000 m². Wanneer bedrijven op dit moment een groter staloppervlak kennen dan 12.000 m², wordt voor deze bedrijven de huidige emissie gehanteerd.
- In het gebied 'Agrarisch - 2' mag het aantal dieren niet toenemen. Bij deze bedrijven blijft de emissie daarom gelijk aan het voornemen
- Er wordt rekening gehouden met de stalsystemen die minimaal verplicht n op basis van het *Besluit huisvesting*.

Op basis van een publicatie van het Landbouweconomisch Instituut ²⁾, wordt geconstateerd dat in het plangebied in theorie de IV-bedrijven uit de onderstaande tabel mogelijk zijn.

Bedrijfstype	Aantal dieren bij een volwaardig intensief bedrijf IV (10.000 m ²)	Maximale emissie per dier-plaats (Besluit huisvesting)	Maximale emissie per bedrijf (kg NH ₃)
Varkensbedrijf			
Zeugenbedrijf	675	2,6 kg NH ₃ /dierplaats	1755
Vleesvarkensbedrijf	7.500	1,4 kg NH ₃ /dierplaats	10.500
Gesloten Varkensbedrijf	500 zeugen en 4.000 vleesvarkens	2,6 kg NH ₃ /dierplaats en 1,4 kg NH ₃ /dierplaats	6.900
Pluimveebedrijf			
Vleeskuikens	225.000	0,045 kg NH ₃ /dierplaats	10.125
Leghen koloniehuisvesting	150.000	0,125 kg NH ₃ /dierplaats	18.750

Tabel 2 Maximale veebezetting bij intensieve veehouderijen

Voor bedrijven met een intensieve neventak geldt het volgende uitgangspunten:

¹⁾ Deze veebezetting is gebaseerd op de veebezetting van huidige bouwpercelen en komen omgerekend overeen met de getallen die worden genoemd voorop bouwpercelen van 1 tot 1,5 hectare in de publicatie *Megastallen in beeld* (Alterra, 2007). Dit komt neer op ongeveer 10 m² stalruimte per dier

²⁾ LEI (2010), Omvang van neventakken varkens- en pluimveehouderij, LEI 10-060, projectcode 31518

- Een intensieve neventak kan in het voornemen via een wijzigingsbevoegdheid een omvang krijgen van maximaal 4.000 m². Dit betekent dat bij bedrijven daarnaast nog 6.000 m² beschikbaar is voor de grondgebonden bedrijfsvoering. Dit leidt tot de maximale emissie uit de onderstaande tabel.

Bedrijfstype	Aantal dieren bij een bedrijf met een intensieve neventak	Maximale emissie per dierplaats op basis van besluit huisvesting	Maximale emissie per bedrijf
Melkvee + varkens			
Melkvee	360	9,5 kg NH ₃ /dierplaats	3420
Jongvee	160	3,9 kg NH ₃ /dierplaats	624
Vleesvarkensbedrijf	3.000	1,4 kg NH ₃ /dierplaats	4200
			8.244 kg NH₃

Tabel 3 Maximale veebezetting bij bedrijven met een intensieve neventak

3. 3. Alternatieven

Op basis van de *Wet milieubeheer* moeten reële alternatieven worden onderzocht die kunnen leiden tot een belangrijk verschil in milieueffecten. Reëel betekent dat de alternatieven realistisch en uitvoerbaar moeten zijn. Daarnaast moeten onderzochte alternatieven leiden tot een daadwerkelijk onderscheid in milieueffecten. Alternatieven kunnen per milieuaspect verschillen.

Voor milieuaspecten waarbij de feitelijke milieueffecten moeilijk op voorhand zijn in te schatten, kan worden gewerkt met scenario's. Het verschil tussen scenario's en alternatieven is dat scenario's vorm krijgen vanwege omstandigheden waarop het bevoegd gezag (de gemeente) niet kan sturen (bijvoorbeeld marktontwikkelingen of beleid van hogere overheden). Bij een alternatief kan het bevoegd gezag wel sturen.

Wanneer na het onderzoeken van verschillende alternatieven geen uitvoerbaar bestemmingsplan kan worden vastgesteld, kunnen mitigerende maatregelen worden uitgewerkt, waarmee het plan toch voldoet aan de wet- en regelgeving en de beleidsdoelstellingen van de gemeente.

Op basis van de bestaande milieuinformatie wordt geconstateerd dat met name op het gebied van natuur milieueffecten kunnen worden verwacht. Daarom zijn ten aanzien van de milieuthema een aantal alternatieven ontwikkeld. Onderstaand worden de alternatieven beschreven die zijn meegenomen in de passende beoordeling (en dit MER).

Geen autonome ontwikkeling, wel een trendscenario

Bij de stikstofberekeningen is er voor gekozen om alleen de huidige (feitelijke) situatie als referentiesituatie door te rekenen. Het aantal ruimtelijke ontwikkelingen dat plaatsvindt, vooruitlopend op de vaststelling van het bestemmingsplan is beperkt. Het doorrekenen van een scenario met autonome ontwikkeling waarbij reeds verleende vergunningen worden ingevuld heeft daarom weinig toegevoeg-

de waarde. Overigens is het ook niet te achterhalen welk deel van de vergunde ruimte wel/niet op korte termijn worden ingevuld.

Er wordt overigens wel een doorrekening gemaakt van een trendscenario. Dit is iets anders dan de autonome ontwikkeling, omdat daarbij geen rekening wordt gehouden met de individueel vergunde situatie, maar met een generieke, percelsoverstijgende ontwikkeling van de veestapel.

Naast de maximale opvulling van alle agrarische bedrijfskavels is een trendscenario doorgerekend, waarbij er vanuit wordt gegaan dat de veestapel zich doorontwikkelt volgens de trends die in de afgelopen 10 jaar hebben plaatsgevonden. Dit scenario kan uiteraard niet precies de ontwikkelingen in het plangebied voorspellen, maar geeft een meer realistisch beeld van de omstandigheden waaronder nieuwe vergunningen worden verleend dan het voornemen (de maximale invulling). In de onderstaande tabel zijn de trends voor de verschillende diercategorieën in beeld gebracht.

Diercategorie	Veestapel 2004 (CBS)	Veestapel 2014 (CBS)	Jaarlijkse groeitrends (2004 - 2014)	Veestapel 2025 (bij gelijkblijvende trend)
Melkrundvee	22.703	25.396	1,2	28913
Jongvee	8.979	10.380	1,6	12307
Schapen	5.370	6.426	2,0	7961
Geiten	1.572	1.130	-2,8	825
Paarden	822	612	-2,6	460
Varkens	8.861	8.346	-0,6	7827
Pluimvee	72.550	64.159	-1,2	56452

Tabel 4 Trendmatige ontwikkeling van de veestapel (CBS-gegevens 2014)

In het trendscenario wordt de trendmatige groei en krimp van de veestapel gelijkmatig toegedeeld aan alle percelen waar op dit moment vee wordt gehouden. Modelmatig heeft het weinig geen toegevoegde waarde om meer gedetailleerde voorspellingen te doen over stoppende en groeiende bedrijven. Een gelijkmatige spreiding over de bedrijfskavels waar op dit moment vee wordt gehouden geeft op dit detailniveau een goed beeld.

Voor de verschillende diercategorieën zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- In de melkveehouderij is al enige tijd sprake van een gestage groei. Na het afschaffen van het melkquotum kan deze groei versneld doorzetten. Er wordt daarom uitgegaan van een jaarlijkse toename van 1,5% van het aantal stuks melkvee. Deze trend ligt iets hoger dan de toename in de afgelopen jaren;
- Voor het aantal schapen wordt uitgegaan van een groei met 2,0% per jaar;
- Het aantal geiten neemt af met ongeveer 2,5% per jaar;
- Als gevolg van de economische crisis is de laatste jaren sprake van een afname van het aantal paarden. Bij een betere economie neemt het aantal paarden over een aantal jaar vermoedelijk weer toe. Voor paarden wordt daarom uitgegaan van een stabilisatie in plaats van een afname (0% groei);

- Het aantal varkens en pluimvee blijft licht afnemen. Er wordt uitgegaan van een afname van 1% per jaar.

Alternatief minder bouwruimte grondgebonden veehouderij

Met het alternatief minder bouwruimte grondgebonden veehouderij wordt er vanuit gegaan dat het staloppervlak binnen het bestemmingsplan kleiner wordt. De bouwmogelijkheden voor de intensieve veehouderij zijn bij dit alternatief gelijk aan het voornemen.

- Er wordt in het hele plangebied uitgegaan van een staloppervlak van maximaal 7.500 m²;
- Verder gelden dezelfde uitgangspunten als bij het voornemen.

De maximale veebezetting en daarbij behorende emissie is weergegeven in onderstaande tabel:

Maximale invulling bouwpercelen ³⁾	Aantal stuks vee	Emissiefactor Besluit emissiearme huisvestingssystemen landbouwdieren	Emissie per diercategorie
Melkvee	450	9,5 kg NH ₃ /dierplaats	4275
Jongvee	300	3,9 kg NH ₃ /dierplaats	1170
Maximale emissie per bouwperceel			5445 kg NH₃

Tabel 5 Maximale veebezetting bij alternatief grondgebonden veehouderij

Alternatief minder bouwruimte intensieve veehouderij

Met het alternatief minder bouwruimte intensieve veehouderij wordt er vanuit gegaan dat het maximale staloppervlak voor volwaardige intensieve bedrijven kleiner wordt. De bouwmogelijkheden voor de grondgebonden bedrijven zijn bij dit alternatief gelijk aan het voornemen.

- Net als bij het voornemen wijzigen de dieren aantallen en de emissie in het gebied 'Agrarisch - 2' niet;
- Er wordt uitgegaan van een staloppervlak van maximaal 7.500 m²;
- Voor bedrijven waarbij de bestaande oppervlakte groter is dan 7.500 m², wordt een uitzondering gemaakt.

De maximale veebezetting en daarbij behorende emissie is weergegeven in onderstaande tabel:

³⁾ Deze veebezetting is gebaseerd op de veebezetting van huidige bouwpercelen en komen omgerekend overeen met de getallen die worden genoemd voorop bouwpercelen van 1 tot 1,5 hectare in de publicatie *Megastallen in beeld* (Alterra, 2007)

Bedrijfstype	Aantal dieren bij een volwaardig intensief bedrijf IV- (7.500 m ²)	Maximale emissie per dierplaats (Besluit emissiearme huisvestingssystemen landbouwdieren)	Maximale emissie per bedrijf
Varkensbedrijf			
Zeugenbedrijf	506	2,6 kg NH ₃ /dierplaats	1316
Vleesvarkensbedrijf	5.625	1,4 kg NH ₃ /dierplaats	7875
Gesloten Varkensbedrijf	375 zeugen en 3000 vleesvarkens	2,6 kg NH ₃ /dierplaats en 1,4 kg NH ₃ /dierplaats	5.175
Pluimveebedrijf			
Vleeskuikens	168750	0,045 kg NH ₃ /dierplaats	7594
Leghen koloniehuisvesting	112500	0,125 kg NH ₃ /dierplaats	14.062

Tabel 6 Maximale veebezetting bij alternatief intensieve veehouderij

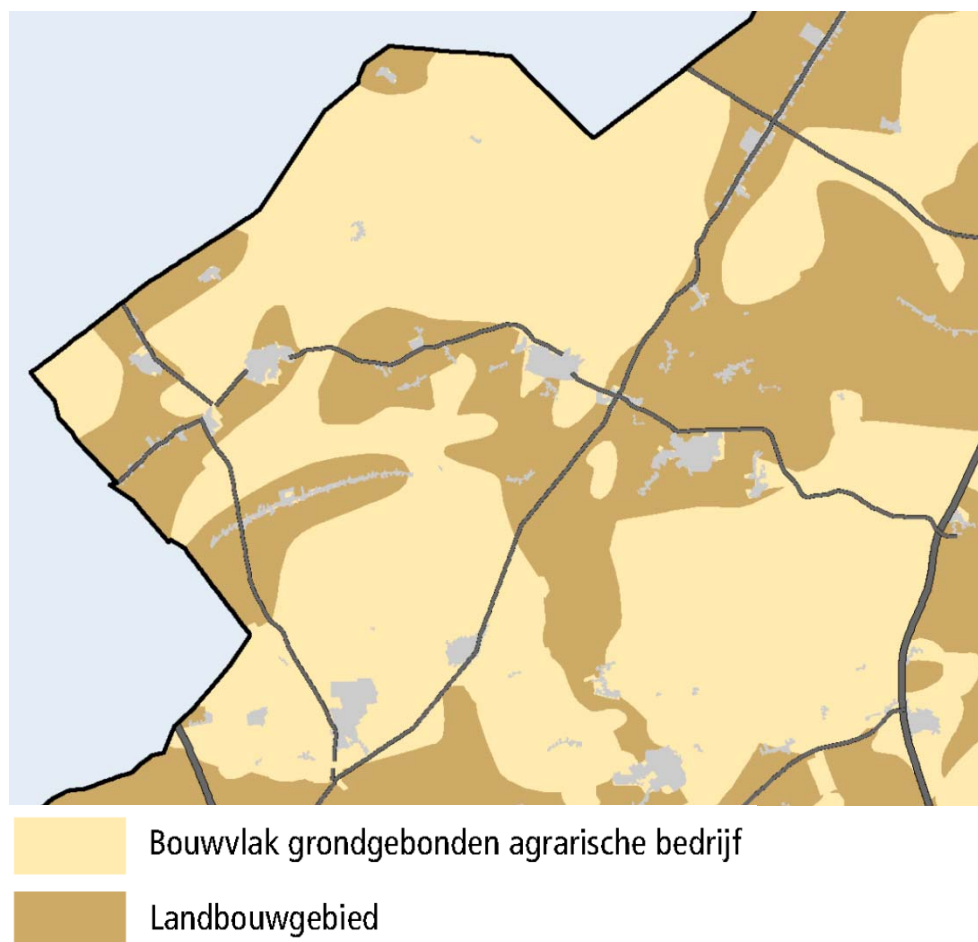
Alternatief gebiedszonering

Bij het alternatief gebiedszonering wordt er vanuit gegaan dat in het bestemmingsplan gedifferentieerd wordt omgegaan met de maximale bouwruimte. In gebieden met meer natuurlijke en landschappelijke waarden, de zogenaamde verwevingsgebieden, wordt minder bouwruimte toegestaan. Voor deze gebieden is de bestemming 'Agrarisch - 2' van toepassing ⁴⁾. De bestemming 'Agrarisch - 1' is van toepassing op de landbouwgebieden. Hier is juist meer bouwruimte mogelijk.

Bij de berekeningen worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Bij zowel grondgebonden veehouderijen als intensieve veehouderijen in het gebied 'Agrarisch - 2' wordt rekening gehouden met een staloppervlakte van maximaal 7.500 m²;
- Bij bedrijven in het gebied 'Agrarisch - 1' is de omvang maximaal 10.000 m².

⁴⁾ 'Agrarisch - 2' komt overeen met de gebieden waar verweving van landbouw met andere functies wordt beoogd. De bestemming komt ongeveer overeen met de gronden waarvoor de zone 'Bouwvlak grondgebonden agrarisch bedrijf' geldt op basis van kaart D11a bij de Provinciale Omgevingsverordening;

Figuur 4. Zonering op basis Provinciale omgevingsverordening

Alternatief interne saldering

Bij het alternatief interne saldering wordt een omgekeerde werkwijze gehanteerd. Door het toepassen van het meest emissiearme huisvestingssysteem (BBT+) kan op een bedrijf zelf namelijk nieuwe ontwikkelruimte worden gecreëerd. Bij dit alternatief wordt vastgesteld hoeveel bouwruimte aan bedrijven kan worden toegerekend zonder dat de ammoniakemissie van het bedrijf hoeft toe te nemen.

Bij dit alternatief worden bestaande stallen vervangen door een staltypen op basis van BBT+. Deze staltypen zijn beschreven in de onderstaande tabel. Met de 'uitgespaarde ammoniakemissie' kan vervolgens worden bepaald voor hoeveel dieren nog ontwikkelruimte beschikbaar is. De ontwikkelruimte wordt uitgerekend in aantal stuks melkvee en jongvee, zodat een concreet aantal voorhanden is.

diercategorie	huidig stal-systeem	Omschrijving	emissiefactor	toekomstige stalsysteem	omschrijving	emissiefactor
melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar (beweiden)	A1.100.1	overige huisvesting, met beweiden	9,5	A1.17.1	mechanisch geventileerde stal met een chemisch luchtwassysteem, beweiden	3,5
melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar (opstallen)	A1.14.2	ligboxstal met vlakke vloer, hellende sleuven en regelmatige mestafstorten met afdichtflappen, met opstallen	8,1	A1.17.2	mechanisch geventileerde stal met een chemisch luchtwassysteem, opstallen	4
vleeskalveren tot circa 8 maanden	A4.100		2,5	A4.4	mechanisch geventileerde stal met een chemisch luchtwassysteem met 95% emissiereductie	0,13
biggenopfok (gespeende biggen)	D1.1.1.2	hokoppervlak groter dan 0,35 m2	0,23	D1.1.14.1	chemisch luchtwassysteem 95% emissiereductie	0,03
kraamzeugen (incl. biggen tot spenen)	D1.2.13	mestpan onder kraamhok	2,9	D1.2.15	chemisch luchtwassysteem 95% emissiereductie	0,42
guste en dragende zeugen	D1.3.10	rondloopstal met zeugenvoerstation en strobed	2,6	D.1.3.11	chemisch luchtwassysteem 95% emissiereductie	0,63
dekberen, 7 maanden en ouder	D2.100	x	5,5	D2.3	chemisch luchtwassysteem 95% emissiereductie	0,28
vleesvarkens, opfokberen van ca. 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van ca. 25 kg tot eerste dekking	D3.2.2.1	hokoppervlak maximaal 0,8 m2 (Groen Label	1,4	D3.2.15.4.2 icm tr (geur 75%)	gecombineerd luchtwassysteem 90% ammoniakemissiereductie met een combinatie van een biologische en een chemische wasser en een biofilter	0,35
opfokhennen en hanen van leg-rassen; jonger dan 18 weken	E1.7	mestbandbatterij met geforceerde mestdroging, belucht met 0,7 m3 lucht per dier per uur. Mestafdraaien per vijf dagen; de mest heeft dan een droge stofgehalte van minimaal 55%.	0,17	E 1.9	chemische luchtwater, 90%	0,017
legkippen en (groot-)ouderdieren van legrassen	E2.5.2	mestbandbatterij met geforceerde mestdroging, belucht met 0,7 m3 lucht per dier per uur. Mestafdraaien per vijf dagen; de mest heeft dan een droge stofgehalte van minimaal 55%.	0,012	E2.5.4	batterijhuisvesting volgens categorie E 2.5.2 met chemisch luchtwassysteem met 90% emissiereductie;	0,01
ouderdieren van vleeskuikens	E4.4.3	Grondhuisvesting met mestbeluchting via buizen onder de beu	0,435	E4.6	chemisch luchtwassysteem 90% emissiereductie	0,058
vleeskuikens	E5.5	grondhuisvesting met vloerverwarming en vloerkoeling	0,045	E5.3	etagesysteem met volledige roostervloer en mestbandbeluchting	0,005

Tabel 7 Overzicht van bestaande staltypen en nieuwe staltypen op basis van BBT+

Voor de volgende dierencategorieën zijn geen vervangende staltypes aan de orde:

Diercategorie	Rav-code	Ammoniakemissie/dierplaats (kg/jr)
zoogkoeien ouder dan 2 jaar	A2	5,3
vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	A3	3,9
vleesstieren en overige vleesvee van circa 8 tot 24 maanden	A6	7,2
fokstieren en overige rundvee ouder dan 2 jaar	A7	9,5
schapen ouder dan 1 jaar	B1	0,7
geiten ouder dan 1 jaar	C1	1,9
opfokgeiten van 61 dagen tot en met 1 jaar	C2	0,8
opfokgeiten en afmestlammeren	C3	0,2
volwassen paarden (3 jaar en ouder)	K1	5
paarden in opfok (jonger dan 3 jaar)	K2	2,1
volwassen pony's (3 jaar en ouder)	K3	3,1

Tabel 8 Overzicht van staltypen waarvoor geen vervangende staltypes beschikbaar zijn

3. 4. Samenvattend overzicht alternatieven

In het planMER worden de volgende alternatieven en scenario's met elkaar vergeleken:

Naam alternatief/scenario	Toelichting	Van belang voor welk aspect
Referentiesituatie	De situatie waarbij er geen nieuw bestemmingsplan buitengebied wordt vastgesteld. Daarbij wordt uitgegaan van feitelijke, legale situatie	Alle aspecten.
Het voornemen.	Het bestemmingsplan wordt uitgevoerd overeenkomstig de mogelijkheden van het eerder vastgestelde bestemmingsplan	Alle aspecten.
Trendmatige ontwikkeling van de veehouderij.	De trendmatige ontwikkeling van de veestapel in de komende 10 jaar (op basis van de trend in de afgelopen 10 jaar).	Alleen stikstofdepositie.
Alternatief minder bouwruimte grondgebonden veehouderij	Een alternatief waarbij minder bouwmogelijkheden zijn opgenomen voor de grondgebonden veehouderij	Alleen stikstofdepositie.
Alternatief minder bouwruimte intensieve veehouderij	Een alternatief waarbij minder bouwmogelijkheden zijn opgenomen voor de intensieve veehouderij	Alleen stikstofdepositie.
Alternatief gebieds-zonering	Bij het alternatief gebieds-zonering wordt er vanuit gegaan dat in het bestemmingsplan gedifferentieerd wordt omgegaan met de maximale bouwruimte. In gebieden met meer natuurlijke en landschappelijke waarden, de zogenaamde verwevingsgebieden, wordt minder bouwruimte toegestaan.	Alleen stikstofdepositie.

Naam alternatief/scenario	Toelichting	Van belang voor welk aspect
Alternatief interne saldering	Bij het alternatief interne saldering wordt een omgekeerde werkwijze gehanteerd. Door het toepassen van het meest emissiearme huisvestingssystemen (BBT+) kan op een bedrijf zelf namelijk nieuwe ontwikkelruimte worden gecreëerd. Bij dit alternatief wordt vastgesteld hoeveel bouwruimte aan bedrijven kan worden toegekend zonder dat de ammoniak-emissie van het bedrijf hoeft toe te nemen ten opzichte van de vergunde situatie.	Alleen stikstofdepositie.

Tabel 9 Overzicht onderzochte alternatieven

4. TOETSING AAN DE WET NATUURBESCHERMING (PASSENDE BEOORDELING)

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de effecten van stikstofdepositie voor Natura 2000-gebieden in de omgeving. Voor een gedetailleerde beschrijving van de onderzochte gebieden en de mitigerende maatregelen, wordt verwezen naar de achterliggende passende beoordeling (separate bijlage). Voorafgaand aan de resultaten van de passende beoordeling, wordt ingegaan op de verzameling van gegevens en het bepalen van de referentiesituatie.

4. 1. Referentiesituatie passende beoordeling

Sinds het in werking treden van de Programmatische Aanpak Stikstofdepositie (1 juli 2015) is de referentiesituatie van de vergunningentoets (artikel 19 d Nbwet) en de plantoets (artikel 19 j) vrijwel gelijk. Het gaat om de huidige feitelijke (legale) situatie.

Aandachtspunt bij het bepalen van de huidige situatie is dat er vaak een verschil bestaat tussen het feitelijke aantal dieren en het vergunde aantal dieren. Onderstaand wordt beschreven hoe met dit verschil wordt omgegaan.

Verzamelen basisgegevens

Door de gemeente Westerveld worden de vergunde gegevens van agrarische bedrijven bijgehouden in een bedrijvenregistratiesysteem (KRS). Deze gegevens zijn gebruikt als basis voor de rekeninvoer. Het systeem wordt regelmatig geüpdatet. De gebruikte gegevens dateren van april 2015 en zijn daarmee zeer actueel.

Bij het verzamelen van de gegevens zijn de gegevens inzichtelijk gemaakt van alle agrarisch bedrijven in de gemeente. Voor de agrarische bedrijven binnen het plangebied is nader dossieronderzoek uitgevoerd wanneer de gegevens niet duidelijk waren of onlogisch leken.

Vergunde situatie en huidige (feitelijke) situatie

In veel gevallen bestaat er een verschil tussen de vergunde situatie en het feitelijk aantal dieren dat wordt gehouden. Een deel van deze onbenutte stalruimte wordt verklaard door seizoensfluctuaties - bijvoorbeeld door een periode waarin veel nieuwe dieren worden geboren - maar een deel van deze onbenutte ruimte is structureel. Dit blijkt namelijk uit de verschillen tussen de vergunde aantallen en de telgegevens van het CBS.

In de onderstaande tabel wordt het verschil tussen de aangeleverde gegevens vergeleken met de CBS-tellingen uit 2014. Deze tellingen geven een beeld van het aantal dieren dat daadwerkelijk in de gemeente wordt gehouden.

Diercategorie	CBS-tellingen (2014)	Vergunde gegevens gemeente 2015	Verhouding CBS-aantallen /gemeente-aantallen (correctiefactor)
<i>Grondgebonden veehouderij</i>			
Volwassen melkvee	25.396	22.426	1,13
Jongvee	10.380	14.727	0,70
Schapen	6.426	4.627	1,39
Geiten	1.130	1.993	0,57
Paarden	612	1663	0,37
<i>Niet-grondgebonden veehouderij</i>			
Varkens	8346	10428	0,80
Pluimvee	64.159	20.2503	0,32

Tabel 10 verschil tussen CBS-tellingen en vergunde dieren Westerveld

De tabel laat voor een aantal diercategorieën verschillen zien tussen de gemeentelijke gegevens en de CBS-gegevens. Ten eerste hebben de gemeentelijk getallen betrekking op verleende vergunningen. Een deel van die vergunningen wordt niet benut. Bij intensieve veehouderij bedrijven (varkens en pluimvee) is dit verschil zichtbaar.

Voor een deel van de diercategorieën kunnen deze verschillen worden verklaard doordat een aantal diercategorieën voor een belangrijk deel hobbymatig worden gehouden en deze bij de gemeente of het CBS niet volledig worden geregistreerd (meestal schapen, geiten en paarden).

Lastiger te verklaren is het feit dat het aantal stuks melkvee in de CBS-tellingen hoger ligt dan de vergunde gegevens. Dit kan er op wijzen dat het vergunningenbestand van de gemeente niet helemaal actueel is, of dat boeren meer stuks melkvee doorgeven bij CBS dan ze daadwerkelijk houden.

Indicatieve steekproef (juni 2015)

Om een beter inzicht te krijgen in het verschil tussen de vergunde situatie en de feitelijk aanwezig situatie, is in aanvulling op de bovenstaande gegevens een indicatieve steekproef uitgevoerd. Daartoe is de volgende methodiek gevolgd:

- Er zijn drie categorieën bedrijven onderscheiden (intensieve bedrijven, melkveebedrijven en overige veehouderijbedrijven);
- Uit de lijst met 203 veehouders zijn per categorie bedrijf a-select een aantal bedrijven geselecteerd, met als doel om per categorie 10 bedrijven te bezoeken en de feitelijke dierenaantallen vast te leggen.

De resultaten van de steekproef en een toelichting daarop zijn opgenomen in bijlage 1 van deze aanvulling. In totaal zijn 28 bedrijven bezocht. In de onderstaande tabel worden de resultaten samengevat voor de bezochte bedrijven.

	geteld	vergund	verschil	verhouding
melkvee	802	1159	357	0,69
jongvee	896	1297	401	0,69
schapen	328	224	-104	1,46
geiten	866	1614	748	0,54
paarden	60	312	252	0,19
varkens	3856	4814	958	0,80
pluimvee	33326	118207	84881	0,28
overig	26	20	-6	1,30

Tabel 11 Resultaten steekproef feitelijke dierenaantallen

Uit de steekproef komt het volgende naar voren:

- Bij melkveebedrijven ligt het verschil tussen het feitelijke aantal en de vergunde aantallen in de orde van 30%. Dit ondersteunt de aanname dat bij het CBS hogere aantallen zijn doorgegeven dan daadwerkelijk worden gehouden (zie bovenstaand);
- Bij schapenbedrijven zijn meer schapen aanwezig dan daadwerkelijk zijn geteld. Dit kan worden verklaard uit het feit dat schapen vaak hobbymatig worden gehouden en niet altijd worden gemeld of vergund;
- Het aantal getelde geiten en paarden ligt aanzienlijk lager dan de vergunde aantallen. Deze dieren worden vaak ook hobbymatig gehouden en nemen bij slechte economische vaak af;
- Het verschil tussen het aantal getelde en vergunde varkens (circa 20%) en kippen (70%) komt overeen met de CBS-aantallen. De grote afwijking bij het aantal kippen wordt deels verklaard door ziekte van een pluimveehouder. Bij deze boer staan de stallen tijdelijk leeg (27.000 legkippen).

Op basis van de steekproef kan worden geconstateerd dat er een verschil is tussen de vergunde aantallen en de feitelijk aanwezige situatie. Dit beeld komt aardig overeen met de vergelijking tussen de gemeentelijke vergunde aantallen en de feitelijke aanwezige CBS-getallen. Op basis van de steekproef en CBS-aantallen is een onderbouwde keuze worden gemaakt voor het referentiesituatie (zie onderstaand).

Keuze voor de referentiesituatie

Voor de berekening van de referentiesituatie wordt geprobeerd zo dicht mogelijk de huidige feitelijke situatie te benaderen. Er wordt daarom een correctiefactor toegepast ten opzichte van de vergunde aantallen.

De uitgevoerde steekproef en een vergelijking tussen de CBS-cijfers en de vergunde aantallen levert voor vrijwel alle diercategorieën een vergelijkbaar beeld op

(zie onderstaande tabel). Als correctiefactor wordt een getal gekozen dat tussen deze aantallen in ligt.

Voor de categorie melkvee is sprake van een aanzienlijk verschil tussen de vergelijking met de CBS-getallen en de steekproef. Voor melkvee wordt uitgegaan van een correctiefactor van 0,90. Dit getal komt overeen met correctiefactor voor het landelijk gebied in het noorden van het land.

	Verhouding CBS-aantallen /vergunde aantallen (gemeente)	Verhouding geteld/vergund bij de steekproef	Gekozen correctiefactor
melkvee	1,13	0,69	0,90
jongvee	0,70	0,69	0,70
schapen	1,39	1,46	1,40
geiten	0,57	0,54	0,55
paarden	0,37	0,19	0,25
varkens	0,80	0,80	0,80
pluimvee	0,32	0,28	0,30

Tabel 12 Vergelijking van correctiefactoren

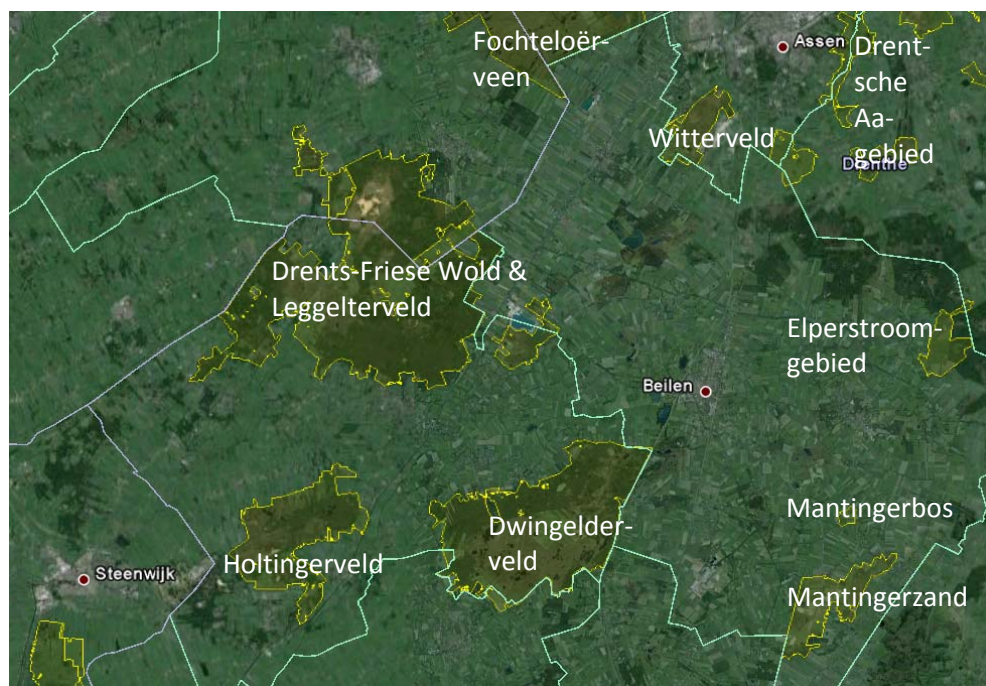
Referentiesituatie interne saldering

Overigens wordt voor het alternatief interne saldering uitgegaan van de vergunde situatie per bedrijf. Daarmee ontstaat per individueel bedrijf namelijk een beter beeld van de ontwikkelings(on)mogelijkheden per perceel.

Een gecorrigeerde emissie zal bij sommige bedrijven bovendien leiden tot een negatief stikstofsaldo (ten opzichte van de feitelijk aanwezige emissie). Dit leidt tot de onmogelijk conclusie, dat op verschillende bedrijven een sanering moet plaatsvinden als gevolg van het vaststellen van een nieuw bestemmingsplan.

4. 2. Resultaten passende beoordeling

In de onderstaande figuur worden de Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied weergegeven. In de passende beoordeling (separate bijlage) is nader beschreven welke gebieden in zijn meegenomen in de effectbeschrijving. Ook zijn de bestaande natuurwaarden per gebied uitvoering in beeld gebracht.

Figuur 5. Ligging Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied

In de onderstaande tabel worden de depositietoenames van de onderzochte alternatieven weergegeven (behoudens het alternatief interne saldering).

Toetspunten	Referentiesituatie (mol/ha/jr)	Trendscenario (mol/ha/jr)	Voor-nemen (mol/ha/jr)	Minder bouw-ruimte GB (mol/ha/jr)	Minder bouw-ruimte IV (mol/ha/jr)	Gebieds-zonering (mol/ha/jr)
1	123.00	+15.00	+887.00	+646.00	+872.00	+811.00
2	58.50	+6.90	+296.50	+213.50	+292.50	+265.50
3	89.60	+10.40	+384.40	+274.40	+381.40	+336.40
4	54.00	+6.00	+452.00	+333.00	+446.00	+362.00
5	89.70	+9.00	+450.30	+324.30	+443.30	+374.30
6	126.00	+16.00	+553.00	+392.00	+546.00	+443.00
7	72.00	+8.20	+377.00	+274.00	+371.00	+325.00
8	150.00	+15.00	+970.00	+714.00	+950.00	+920.00
9	68.40	+7.60	+315.60	+229.60	+310.60	+292.60
10	173.00	+21.00	+430.00	+308.00	+425.00	+398.00
11	30.10	+3.60	+135.90	+97.90	+133.90	+126.90
12	21.50	+2.40	+100.50	+73.00	+98.50	+92.50
13	70.20	+8.30	+443.80	+324.80	+436.80	+385.80
14	118.00	+15.00	+876.00	+627.00	+872.00	+707.00
15	131.00	+16.00	+766.00	+554.00	+757.00	+694.00

16	133.00	+15.00	+765.00	+570.00	+739.00	+722.00
17	83.70	+9.40	+425.30	+316.30	+410.30	+405.30
18	37.40	+4.30	+230.60	+172.60	+222.60	+196.60
19	11.90	+1.40	+71.20	+53.00	+69.10	+61.60
20	9.34	+1.06	+51.66	+38.26	+50.16	+46.06
21	16.10	+1.80	+78.90	+58.20	+76.80	+72.50
22	6.08	+0.69	+29.32	+21.52	+28.62	+26.82
23	7.04	+0.79	+34.16	+24.96	+33.46	+31.16
24	5.51	+0.56	+30.09	+22.39	+29.09	+27.09

Tabel 13 Depositie referentiesituatie en depositietoename alternatieven

Uit tabel 13 blijkt dat bij volledige benutting van de bouw mogelijkheden op basis van het voornemen, de stikstofdepositie in de Natura 2000-gebieden in het plangebied met enkele honderden tot duizend mol toeneemt. Naarmate de afstand tot Natura 2000-gebieden toeneemt, neemt de hoeveelheid depositie af. Dit geldt binnen de gebieden in het plangebied en de gebieden die op grotere afstand zijn gelegen. In de gebieden buiten het plangebied neemt de depositie met enkele tientallen mol toe.

Het trendscenario laat aanzienlijk lagere toename zien. Voor de gebieden buiten het plangebied gaat het dan nog om enkele mollen.

De alternatieven 'minder bouwruimte grondgebondenheid', 'minder bouwruimte IV' en 'gebiedszonering' laten een kleinere depositie zien dan het voornemen, maar het gaat hier nog steeds om zeer forse toenames.

Aangezien in alle onderzochte Natura 2000-gebieden sprake is van een overschrijding van de kritische depositiewaarde, kunnen significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van alle beschreven Natura 2000-gebieden niet worden uitgesloten.

Alternatief interne saldering

Bij dit alternatief is een berekening gemaakt van de ammoniakemissie per bedrijf waarbij er van wordt uitgegaan dat de huidig vergunde veestapel wordt gehuisvest in emissiearme staltypen. Door de omgekeerde benaderingswijze van dit alternatief, kan op voorhand worden uitgesloten dat er significant negatieve effecten ontstaan, omdat de ammoniakemissie bij dit alternatief niet toeneemt.

In de tabel is aangegeven welk saldo per adres beschikbaar is (zie bijlage 2 van de passende beoordeling). Daarnaast is een indicatieve vertaling gemaakt naar de hoeveelheid extra vee die op basis van dit ammoniaksaldo kan worden gehouden. Voor individuele bedrijven zijn de uitkomsten verschillend. Uitvoering van het alternatief interne saldering leidt ertoe dat bij de meeste agrarische bedrijven ontwikkelingsruimte beschikbaar is voor de uitbreiding van het bedrijf. Bij sommige bedrijven worden al de meest gunstige staltypen toegepast en is geen interne saldering meer mogelijk. Voor het plangebied als geheel geldt het volgende:

- Er is in de huidige situatie 254.771 kg NH₃ vergund;
- Met het emissiearm maken van de bestaande stallen komt 124.425 kg NH₃ beschikbaar;
- Met dit saldo kunnen 20.069 melkkoeien en 14.048 stuks jongvee extra worden gehouden.

De onderzochte alternatieven zien op de emissies en depositie die samenhangen met de uitbreiding van stallen. In bijlage 4 is nader ingegaan op de effecten buiten de stal die kunnen optreden als gevolg van een uitbreiding van de veestapel. Daarbij gaat het om de mogelijke effecten van een toename van beweiding, transportbewegingen en mest. Uit deze analyse blijkt dat de gevolgen voor de stikstofdepositie binnen Natura 2000 sterk afhankelijk zijn van de specifieke bedrijfssituaties en locaties. In bepaalde gevallen kunnen ook de afgeleide effecten van een uitbreiding van de veestapel leiden tot een toename van depositie binnen Natura 2000.

Verstoring door recreatie

Naast het effect van verzuring en vermesting door stikstofdepositie is in de passende beoordeling ook gekeken naar de verstoring door recreatie. De conclusie van het rapport luidt als volgt:

“In de Natura 2000-gebieden is reeds sprake van een zonering om de meer kwetsbare delen te ontzien. Bij veel soorten treedt echter ook gewenning op, recreanten gebruiken namelijk altijd dezelfde paden en zijn daarmee voorspelbaar (onder andere Krijgsveld 2008). De toename van de recreatie kan leiden tot een groter verstoord gebied. In de Natura 2000-gebieden zijn echter reeds zeer grote aantallen bezoekers aanwezig. De relatief beperkte toename van de recreatie tijdens het kampeerseizoen leidt dan ook niet tot een waarneembare toename van de verstoring. Significante negatieve effecten worden uitgesloten.”

4. 3. Mitigerende maatregelen

Er zijn aanvullende maatregelen denkbaar om de depositie van stikstof te voorkomen, te reduceren of de effecten daarvan te minimaliseren. In de passende beoordeling is hiervan een overzicht gemaakt.

Op basis van deze inventarisatie kan worden geconcludeerd dat deze maatregelen allemaal kunnen bijdragen aan een afname van de stikstofdepositie ten opzichte van het voornemen. Alleen met een regeling waarin wordt vastgelegd dat de depositie niet mag toenemen kan een toename van de stikstofdepositie ten opzichte van de referentiesituatie volledig worden uitgesloten. Daarbij zijn niet alleen de emissies vanuit stallen relevant, maar in bepaalde gevallen ook de gevolgen voor de emissies buiten de stallen (transport, mestopslag en weidegang).

4. 4. Ontwikkelruimte onder de PAS

Sinds 1 juli 2015 is de Programmatische Aanpak Stikstofdepositie in werking. De PAS bevat een gebiedsgerichte aanpak die is gebaseerd op het principe van salderen. Door het bewerkstelligen van een dalende achtergrondconcentratie en het treffen van beheersmaatregelen in Natura 2000-gebieden, wordt ruimte gecreëerd voor economische ontwikkelingen.

In de planregels van het nieuwe bestemmingsplan kan aansluiting worden gezocht bij de ontwikkelingsruimte die in het kader van de PAS beschikbaar wordt gesteld, waarbij moet worden vermeden dat de gemeente in de bevoegdheden van de provincie gaat treden. Daarbij moet ook worden onderbouwd dat de ruimte die in het plan worden mogelijk wordt gemaakt, niet leidt tot significant negatieve effecten.

In de passende beoordeling is in beeld gebracht welke ontwikkelingsruimte volgens de PAS de komende jaren beschikbaar komt in de Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied. Uit een vergelijking tussen de maximale (theoretische) depositietoename van het bestemmingsplan en de beschikbare ontwikkelingsruimte in Natura 2000-gebieden blijkt dat er niet voldoende ruimte beschikbaar komt om de maximale depositietoename die met het vaststellen van het bestemmingsplan wordt mogelijk gemaakt af te dekken.

Wel is een deel van de ontwikkelruimte beschikbaar voor het uitgeven van vergunningen en voor meldingsplichtige of vrijgestelde ontwikkelingen in het plangebied van het voornemen bestemmingsplan.

4. 5. Voorstel voor het voorkeursalternatief

Op basis van de resultaten uit de passende beoordeling, worden de onderstaande aanpassingen in de bestemmingsplanregels voorgesteld.

Realistisch bestemmen

Ten opzichte van het bestemmingsplan Buitengebied (2012) wordt de bouwruimte in het bestemmingsplan beter afgestemd op de ontwikkelingen die in de komende 10 jaar worden verwacht. Daarbij zijn de volgende planuitgangspunten van belang:

- Het primaat ligt bij de grondgebonden veehouderij. Daarbij blijft sprake van verdere schaalvergroting;
- Nieuwe intensieve veehouderijen zijn nauwelijks aan de orde. Er is hoogstens sprake van (beperkte) uitbreiding van bestaande intensieve bedrijven en intensieve neventakken;
- Er wordt meer onderscheid gemaakt tussen de ontwikkelruimte in landbouwgebieden (Agrarisch - 1) en gebieden met een multifunctioneel karakter (Agrarisch - 2).

De regeling wordt ten opzichte van het bestemmingsplan Buitengebied als volgt aangepast:

Agrarisch - 1			
Categorie	Flexibiliteit	Oude regeling	Nieuwe regeling
Grondgebonden veehouderij	Bij recht	1,5 ha en 10.000 m2 bebouwing	1,5 ha en 10.000 m2 bebouwing
	Afwijking	2 ha en 10.000 m2 bebouwing	2 ha en 10.000 m2 bebouwing (binnen de bestaande agrarische bedrijfskavel)
	Wijzigings-bevoegdheid	3 hectare en 10.000 m2 bebouwing	2 ha en 10.000 m2 bebouwing (buiten de bestaande agrarische bedrijfskavel)
Intensieve veehouderij	Bij recht	1,5 ha en 10.000 m2 bebouwing	1,5 ha en 10.000 m2 bebouwing
	Afwijking	Niet opgenomen	Niet opgenomen
	Wijzigings-bevoegdheid	12.000 m2	vervallen
Intensieve neven-takken	Bij recht	1,5 ha, waarvan 2000 m ² IV	1,5 ha, waarvan 2000 m ² IV
	Afwijking	2 ha + 3.000 m2	Vervallen
	Wijzigings-bevoegdheid	2 ha + 4.000 m2	vervallen

Tabel 14 Regeling binnen de bestemming Agrarisch - 1

Agrarisch - 2			
Categorie	Flexibiliteit	Oude regeling	Nieuwe regeling
Grondgebonden veehouderij	Bij recht	1,5 ha en 10.000 m2 bebouwing	1,5 ha en 7500 m2 bebouwing
	Afwijking	2 ha en 10.000 m2 bebouwing	2 ha en 7500 m2 bebouwing (binnen de bestaande agrarische bedrijfskavel)
	Wijzigings-bevoegdheid	3 hectare en 10.000 m2 bebouwing	2 ha en 7500 m2 bebouwing (buiten de bestaande agrarische bedrijfskavel)
Intensieve veehouderij	Bij recht	1,5 ha en 10.000 m2 bebouwing	1,5 ha en 7500 m2 bebouwing
	Afwijking	Niet opgenomen	Niet opgenomen
	Wijzigings-bevoegdheid	gelijkblijvend aantal dieren en vergroting tot 25% (tot max 2 ha en 10.000 m2)	vervallen
Intensieve neven-takken	Bij recht	bestaande staloppervlakte IV	bestaande staloppervlakte IV
	Afwijking	uitbreiding veestapel 25% + 10.000 m2	vervallen
	Wijzigings-bevoegdheid	Niet opgenomen	Niet opgenomen

Tabel 15 Regeling binnen de bestemming Agrarisch - 2

Stikstofregeling

In het bestemmingsplan wordt een stikstofregeling opgenomen om significante negatieve effecten uit te kunnen sluiten. Op basis van deze regeling is de uitbreiding van veehouderijen alleen onder voorwaarden mogelijk.

Via binnenplanse afwijking met een omgevingsvergunning worden wel uitbreidingsmogelijkheden opgenomen, waarbij dient te zijn aangetoond dat de uitbreiding van het aantal dierplaatsen niet leidt tot een toename van stikstofdepositie. De bestaande stikstofdepositie is gebaseerd op de feitelijk bestaande (legale) bedrijfssituatie, dan wel de bedrijfssituatie zoals toegestaan op basis van de verleende vergunning op grond van de Wet natuurbescherming;

Daarnaast wordt via binnenplanse afwijking met omgevingsvergunning een toename van stikstofdepositie toegestaan nadat en voor zover door het bevoegde gezag als bedoeld in de Wet natuurbescherming een bestuurlijk rechtsoordeel is afgegeven, waaruit blijkt dat uit oogpunt van de speciale bescherming van het te betrekken Natura 2000-gebied, tegen de betreffende toename van de stikstofdepositie geen bedenkingen zijn.

Met deze regeling zal het vast te stellen bestemmingsplan de natuurlijke kenmerken van de betrokken Natura 2000-gebieden niet aantasten.

5. OVERIGE MILIEUASPECTEN

5. 1. Natuur

EHS- en weidevogelgebieden

Binnen het plangebied liggen geen onderdelen van de Ecologische Hoofdstructuur. Ruimtebeslag binnen de EHS is zodoende uitgesloten (0). Wel kunnen verzuuring en vermesting gevolgen hebben voor de natuurkwaliteit binnen EHS-gebieden (zie ook het voorgaande hoofdstuk).

Uitbreiding van agrarische bedrijven kan leiden tot meer verstoring (geluid, licht, menselijke aanwezigheid) van EHS-gebieden of weidevogelgebieden. Omdat het gaat om de uitbreiding van een bestaande verstoringsbron, zijn deze effecten beperkt (-/0).

Beschermde soorten

Door de sloop van agrarische bebouwing, het kappen van bomen en het dempen van sloten kan aantasting van Flora- en faunawetsoorten plaatsvinden. Omdat het daarbij gaat om veelvoorkomende soorten, komt de staat van instandhouding niet in gevaar. Het effect wordt ingeschat als licht negatief (-/0).

5. 2. Landschap en cultuurhistorie

Historisch landschap

Het bestemmingsplan voorziet niet in de nieuwvestiging van agrarische bedrijven of kampeerterreinen in landschappelijk waardevolle deelgebieden zoals de beekdalen en essen (0).

Bij grotere uitbreidingsplannen (>500 m²) is een toetsing aan het beeldkwaliteitsplan noodzakelijk en wordt een zorgvuldige inpassing van de bebouwing verplicht gesteld. Uitbreiding zullen door deze randvoorwaarden zorgvuldig tot stand komen. Wel kan het vergroten van agrarische bedrijven op termijn ten koste gaan van waardevolle zichtlijnen en de openheid van een aantal deelgebieden (m.n. beekdalen). Dit wordt gezien als een beperkt negatief effect (-/0).

Historische bouwkunde

In het plangebied komen verschillende karakteristieke boerderijen voor. Vaststellen van het bestemmingsplan heeft de volgende consequenties voor deze erven:

- Karakteristieke gebouwen worden beschermd door middel van een aanduiding;
- Boerderijen en beeldbepalende ensembles die niet zijn aangeduid kunnen zonder toetsing worden gesloopt;
- Vergroten van de agrarische bouwpercelen geeft meer mogelijkheden om bij de uitbreiding van agrarische bedrijven karakteristieke gebouwen intact te laten en de uitbreiding van het erf achter de oorspronkelijke boerderij te realiseren.

Per saldo heeft het bestemmingsplan heeft het bestemmingsplan positieve gevolgen voor het behoud van karakteristieke gebouwen (0/+).

5. 3. Archeologie

Het vergroten van agrarische bedrijven kan ten koste gaan van archeologische waarden in de ondergrond. In het bestemmingsplan wordt de bescherming van archeologische waarden gewaarborgd door het opnemen van een dubbelbestemming. Deze bestemming leidt ertoe dat archeologische onderzoek moet plaatsvinden, wanneer grotere bodemingrepen aan de orde zijn. Met deze waarborg wordt voorkomen dat behoudenswaardige archeologische sporen verloren gaan. Zodoende worden de effecten voor archeologische waarden beperkt geacht (-/0).

5. 4. Water

Waterafvoer/-berging

Door het uitbreiden van agrarische erven, neemt de verharding in het buitengebied toe. Dit leidt tot een versnelde afvoer, waardoor er eerder sprake kan zijn van wateroverlast. Omdat bij de toename van oppervlakteverharding altijd watercompensatie wordt geëist door het waterschap, is het effect hiervan nihil (0).

Waterkwaliteit

Door uitbreiding van de veehouderij kan de hoeveelheid nutriënten in de bodem en het oppervlaktewater wel toenemen. De Meststoffenwet legt vormt echter een beperking voor het uitrijden van meststoffen op het land. Aangezien in de gemeente Westerveld vooral grondgebonden veehouderijen aanwezig zijn, wordt ingeschat dat er niet veel nieuwe plaatsingsruimte voor mest beschikbaar is. Er kan hoogstens sprake zijn van een beperkte opvulling tot het geldende mestplafond. Dit wordt gezien als een beperkt negatief effect (-/0).

5. 5. Woon- en leefmilieu

Verkeer

Uitbreiding van agrarische bedrijven kan leiden tot een toename van het aantal vrachtverkeersbewegingen. Dit speelt vooral bij intensieve veehouderijen, maar dit bedrijfstype komt in Westerveld zeer beperkt voor. Voor grondgebonden veehouderijen geldt het aantal verkeersbewegingen op gebiedsniveau grofweg hetzelfde blijft, omdat een uitbreiding van het ene bedrijf vaak betekent dat andere bedrijven gaan stoppen.

Het effect van verkeershinder wordt beperkt negatief gewaardeerd (-/0).

Geluid

Bij uitbreiding van agrarische bedrijven is een toename van geluidsbelasting aan de orde door de toename (of verplaatsing) van verkeersbewegingen of de plaatsing van nieuwe ventilatoren. Omdat de meeste agrarische bedrijven voldoende

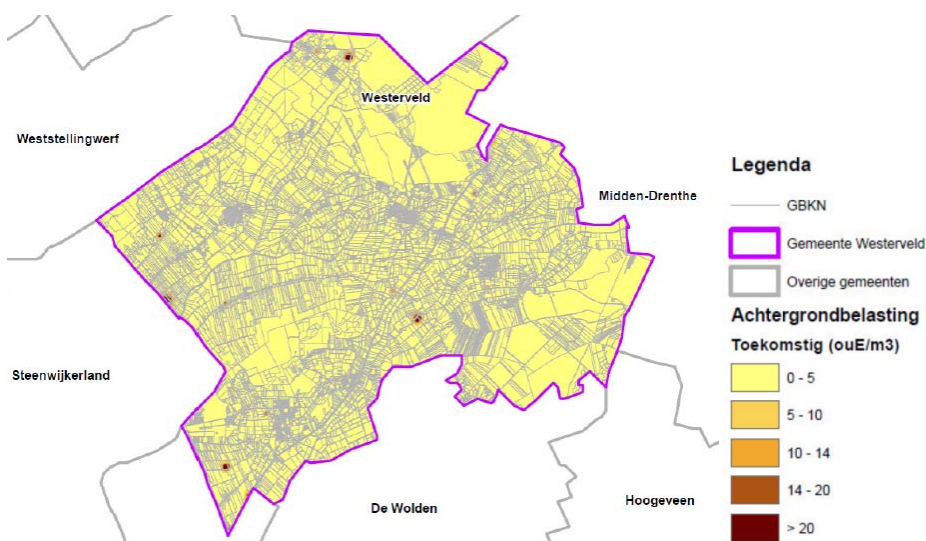
afstand van woningen zijn gelegen, blijven de effecten over het algemeen beperkt (-/0).

Lucht

Uitbreiding van bestaande agrarische bedrijven kan leiden tot een verslechtering van de luchtkwaliteit door de uitstoot van nieuwe stallen (fijn stof, PM10) en de toename van het verkeer (stikstofdioxide, NO₂). Dit speelt vooral bij intensieve veehouderijen, maar dit bedrijfstype komt in Westerveld zeer beperkt voor. De effecten worden beperkt negatief gewaardeerd (-/0).

Geurhinder

In het oorspronkelijke MER is in beeld gebracht in hoeverre de geurbelasting toeneemt, wanneer agrarische bedrijfskavels worden vergroot tot maximaal 3 hectare. Uit de onderstaande figuur valt af te leiden dat de achtergrondbelasting in een groot deel van het plangebied op een zeer goed niveau blijft. Omdat het nieuwe bestemmingsplan geen aanvullende mogelijkheden biedt, wordt het effect op nieuw als beperkt negatief gewaardeerd (-/0).

Figuur 6. Achtergrondbelasting geurhinder bij uitvoering van het bestemmingsplan

6. CONCLUSIE

6. 1. Hooflijnen van de effectbeschrijving

Op hooflijnen kunnen de volgende conclusies worden getrokken met betrekking tot de effectbeschrijving:

- Zonder mitigerende maatregelen kunnen significant negatieve effecten voor Natura 2000-gebieden als gevolg van de toegenomen stikstofdepositie niet worden uitgesloten (zie volgende paragraaf);
- Effecten voor de overige aspecten zijn in de meeste gevallen beperkt negatief. Gevolgen voor de waterafvoer zijn verwaarloosbaar.

6. 2. Vergelijking met het oorspronkelijke MER

In het oorspronkelijke MER is een vergelijking gemaakt tussen van alternatief 1 en alternatief 2. Bij alternatief 1 (Plattelandseconomie) werd uitgegaan van maximale ontwikkeling van landbouw en recreatieve functies. Bij alternatief 2 (Natuuralternatief) werd uitgegaan van veel beperktere invulling van het bestemmingsplan en de realisatie van de gehele Ecologische Hoofdstructuur. Aan dit overzicht wordt nu de effectbeoordeling van het voorkeursalternatief toegevoegd.

Aspect	Criterium	Alternatief 1	Alternatief 2	Voorkeur-alternatief
Natuur	Effect op Natura 200-	--	-	0
	EHS en weidevogelgebieden	-	+	-/0
	Beschermde soorten	Nvt	Nvt	-/0
Landschap en cultuurhistorie	Historisch landschap	-	+	-/0
	Historische bouwkunde	-/0	0	0/+
Archeologie	Aantasting archeologische waarden	-	-/0	-/0
Water	Oppervlaktewater en grondwater	0	0/+	0
Woon- en leefmilieu	Verkeer	-/0	0	-/0
	Geluid	-/0	0	-/0
	Luchtkwaliteit	-/0	0	-/0
	Geur	-/0	0	-/0

Tabel 16 Effectvergelijking met het PlanMER Bestemmingsplan Buitengebied Westerveld (2011)

Belangrijke verschillen tussen alternatief 1 uit het oorspronkelijke MER en het bestemmingsplan dat nu ter inzage wordt gelegd zijn de volgende:

- Het nieuwe bestemmingsplan voorziet niet in nieuwvestiging en verplaatsing van agrarische bedrijven;

- De bouwruimte in het nieuwe bestemmingsplan is beperkt in de zone 'Agricultisch - 2';
- In het bestemmingsplan wordt een gebruiksregel opgenomen om de effecten van stikstofdepositie weg te nemen.

Deze verschillen komen in de effectvergelijking tot uitdrukking.

6. 3. Keuze voor het voorkeursalternatief

In de passende beoordeling is een uitgebreide inventarisatie van mitigerende maatregelen opgenomen die kunnen bijdragen aan het vermijden van significant negatieve effecten voor Natura 2000-gebieden. In paragraaf 4.5 is de invulling van het voorkeursalternatief omschreven. Het voorkeursalternatief omvat de volgende elementen:

- Het beperken van de maximale bouw mogelijkheden (ten opzichte van het eerdere bestemmingsplan Buitengebied);
- Bij recht verbieden van een uitbreiding van de veestapel;
- Het opnemen van afwijkingsregels. Hiermee kan medewerking worden verleend aan ontwikkelingen:
 - die niet leiden tot een toename van stikstofdepositie op verzuringsgevoelige habitats binnen Natura 2000, dan wel;
 - waarvoor de provincie (als bevoegd) heeft geoordeeld dat de toename van depositie is toegestaan binnen de geldende kaders.

Op basis van dit voorkeursalternatief zal het vast te stellen bestemmingsplan de natuurlijke kenmerken van de betrokken Natura 2000-gebieden niet aantasten. In de toelichting van het bestemmingsplan is de bestemmingsplanregeling nader uitgewerkt.